

Aimo Nummi

KASVILLISUUSSELVITYS

Liinmaan linna, Eurajoki

Muinaismuistoalueen kasvillisuus selvitys

Liinmaan linnan kasvillisuus selvitys on tehty museoviraston arkeologian osaston toimesta alueella suoritettujen hoitotoimenpiteiden kasvillisuuteen kohdistuvan vaikutuksen selvittämiseksi.

Liinmaan linna sijaitsee Eurajoen pitäjän länsiosassa, meren rannalla. Se kuuluu Satakunnan eliömaakuntaan.

Yhtenäiskoordinaatistossa Liinmaa on ruudussa Grid 27° E: 68018:2106-7. Peruskartan lehti 1132/12.

Tutkimus tehtiin Liisa Tuomen vuonna 1994 ennen hoitotoimenpiteiden alkamista tekemän selvityksen perusteella. Erityisesti on kiinnitetty huomiota hoidon aikana tapahtuneisiin mahdollisiin kasvilajien muutoksiin. Havainnot on merkitty Liisa Tuomen tekemiin kasviluetteloihin 1:1- 1:4 ja lisälehteen.

Maastokäynnit tehtiin 13.6. ja 29.7. 1998.

Muutokset kasvillisuudessa

Hoitokauden aikana ei ole tapahtunut suuria muutoksia alueen kasvillisuudessa. Eniten muutoksia on havaittavissa sisävallien rajaamalla keskialueella (liite 1:1-2). Tässä kasvillisuus selvityksessä on yksilörunsautta kuvaaviin numerosarjoihin tehty korjauksia vain kaikkein selvimmissä tapauksissa. Osa aikaisemmassa kasviluettelossa olleista kasveista on jäänyt toteamatta, mikä voi myös johtua havaintovirheistä.

Sisävallien rajaamalla keskialueella on Liisa Tuomen tekemien havaintojen jälkeen syksyllä 1994 suoritettu puuston ja vesakon harvennusta, mikä näkyy puuvartisia kasveja koskevasta luettelon osasta. Alue on silloin tullut valoisammaksi, mikä saattaa jonkin verran muuttaa kasvillisuutta pitemmällä aikavälillä. Nyt oli havaittavissa hiirenvirnan, *Vicia cracca*, lisääntyminen alueella. Alueen niitto oli ilmeisesti verottanut ukonputken, *Heracleum sphondylium*, kasvustoa.

Ulko- ja sisävallien rajaamalla ulkokehällä oli tapahtunut varsin vähän muutoksia kasvillisuudessa. Alueella havaittiin muutamia aikaisemmin mainitsemattomia kasveja, joista eräät saattavat olla tulokkaita lähivuosilta (*Poa annua*, *Phleum pratense*).

Liinmaan arkeofyytit

Ukonputken, *Heracleum sphondylium*, kasvustot näyttävät supistuneen. Ukonputki on Liinmaan kasvistossa merkittävä, sillä sitä esiintyy erityisesti Suomen keskiaikaisten linnojen liepeillä, esimerkiksi Raaseporissa ja Junkarsborgissa. Se on kaksivuotinen tai lyhytikäinen monivuotinen kasvi, jonka kasvustot saattavat vähetä niiton takia. Kun varret niitetään, ei kasvi ehdi tuottaa siemeniä. Liinmaan linnan alue oli aina 1960-luvulle asti kylän yhteisenä laidunmaana, jolloin muun muassa ukonputki on säilynyt, sillä karja ei syönyt voimakkaanhajuista, paksuvartista kasvia.

Liinmaan linnan sisävallien rajaamalla alueella kasvaa muitakin arkeofyyttejä, jotka liittyvät nimenomaan vanhaan asutukseen:

pölkkyruoho, *Arabis glabra*
mäkikaura, *Avenula pubescens*
aholeinikki, *Ranunculus polyanthemos*
nokkonen, *Urtica dioica*

Näistä kolmen ensinmainitun kasvustoja olisi seurattava ja, mikäli on tarpeen, jätettävä niiden kasvustot niittämättä.

Hoitotoimenpiteet

Tähän asti käytetty hoitotapa, niitto syksyllä, on osoittautunut käyttökelpoiseksi. Useimmat ketokasvit viihtyvät melko vähäravinteisessa maassa. Kun niitetty kasvimassa korjataan pois, sen lannoitusvaikutus jää myös alueelta pois.

Liinmaalla, samoin kuin monella muullakin muinaismuistoalueella, vesakoituminen (vattu ja puulajit) ja heinämaisen kasvuston rehevöityminen ovat pahimmat vanhaa arkeofyyttikasvillisuutta uhkaavat tekijät. Säännöllinen syyskesällä tehty niittäminen on hyvä keino niitä vastaan.

Niittäen hoidetulla alueella voidaan rajata osia, jotka joidenkin kasvilajien säilyttämiseksi jätetään niittämättä. Alueen muinaisasutukseen liittyvien kasvien lisäksi näin voidaan suojella kukkivia ketokasveja, jotka antavat alueella kävijöille "silmänruokaa". Näin voidaan yhdistää alueen historiallisista nähtävyyksistä ja nykyään yhä harvemmin nähtävistä, kukkivista ketokasvustoista hyvä kokonaisuus.

Vantaa 31.03.99

Lisätietoja: Aimo Nummi

Askistentie 28

01680 Vantaa 09-8546032

Liitteet:

Liisa Tuomen kasviluettelo ja siihen tehdyt merkinnät havaituista muutoksista. Lisälehti edellisessä mainitsemattomista kasveista.

Eurajoki, Liinmaa: Kasvilajilistat, yksilörunsaus arvioitu
asteikolla 1-5

Sisävallien rajaama linnan alue

Puut ja pensaat:

Betula pendula	rauduskoivu	-3 /
Betula pubescens	hieskoivu	1
Juniperus communis	kataja	2
✓ Picea abies	kuusi	±
Populus tremula	haapa	3 /
Prunus padus	tuomi	1
· Ribes alpinum	taikinamarja	2
✓ Ribes spicatum	punaherukka	1
Rubus idaeus	vadelma	1
✓ Salix caprea	raita	1
Sorbus aucuparia	pihlaja	1

Ruohovartiset ja varvut:

Achillea millefolium	siankärsämö	2
Agrostis capillaris	nurmirölli	3
Alopecurus pratensis	nurmipuntarpää	1
Angelica sylvestris	karhunputki	1
Anthoxanthum odoratum	tuoksusimake	2
Anthriscus sylvestris	koiranputki	4
Arabis glabra	pölkkyruoho	1
Avenula pubescens	mäkikaura	4
Calamagrostis epigejos	hietakastikka	4
Campanula persicifolia	kurjenkello	2
Campanula rotundifolia	kissankello	2
Carex brunnescens	polkusara	1
· Carex digitata	sormisara	2
Convallaria majalis	kielo	2
Deschampsia cespitosa	nurmilauha	1
Deschampsia flexuosa	metsälauha	2
Dryopteris carthusiana	metsäalvejuuri	1
Dryopteris filix-mas	kivikkoalvejuuri	1
Epilobium angustifolium	maitohorsma	1
Festuca ovina	lampaannata	1
Festuca rubra	punanata	1
· Filipendula ulmaria	mesiangervo	±
Fragaria vesca	ahomansikka	2
Galeopsis bifida	peltopillike	1
✓ Galeopsis speciosa	kirjopillike	-1
Galium boreale	ahomatara	3
Galium verum	keltamatara	1
Geum rivale	ojakellukka	1
Gymnocarpium dryopteris	metsäimarre	1
Heracleum sphondylium	ukonputki	-2 /
Hieracium umbellatum	sarjakeltano	1
Hypericum maculatum	särmäkuisma	1
Lathyrus pratensis	niittynätkelmä	3
Luzula pilosa	kevätpiippo	2
Maianthemum bifolium	oravanmarja	1
Melampyrum pratense	kangasmaitikka	2
Melampyrum sylvaticum	metsämaitikka	2

Melica nutans	nuokkuhelmikkä	3
Milium effusum	tesma	1
Moehringia trinervia	lehtoarho	1
Oxalis acetosella	käenkaali	1
Paris quadrifolia	sudenmarja	1
Phleum pratense	timotei	1
Pimpinella saxifraga	pukinjuuri	2
Poa nemoralis	lehtonurmikka	1
Poa pratensis	niittynurmikka	2
Polygonatum odoratum	kalliokielo	1
Ranunculus acris	niittyleinikki	1
Ranunculus auricomus	kevätleinikki	1
Ranunculus polyanthemos	aholeinikki	3
Rubus saxatilis	lillukka	2
Rumex acetosa	niittysuolaheinä	1
Silene dioica	puna-ailakki	1
Stellaria graminea	heinätähtimö	2
Taraxacum sp.	voikukka	1
Trifolium medium	metsäapila	4
Trifolium pratense	puna-apila	1
Trifolium repens	valkoapila	1
Urtica dioica	nokkonen	3
Valeriana sambucifolia	lehtovirmajuuri	1
Veronica chamaedrys	nurmitädyke	3
Vicia cracca	hiirenvirna	2 4
Viola canina	aho-orvokki	1
Viola riviniana	metsäorvokki	1

Ulko- ja sisävallien välinen aluePuut ja pensaat:

Betula pendula	rauduskoivu	2
Betula pubescens	hieskoivu	1
Juniperus communis	kataja	1
Lonicera xylosteum	lehtokuusama	1
Picea abies	kuusi	3
Pinus sylvestris	mänty	2
Populus tremula	haapa	4
Prunus padus	tuomi	1
Ribes alpinum	taikinamarja	2
Ribes spicatum	punaherukka	1
Rubus idaeus	vadelma	3
Salix caprea	raita	1
Sorbus aucuparia	pihlaja	1

Ruohovartiset ja varvut:

Achillea millefolium	siänkärsämö	1
Agrostis capillaris	nurmirölli	3
Alopecurus pratensis	nurmipuntarpää	1
Angelica sylvestris	karhunputki	1
Anthoxanthum odoratum	tuoksusimake	1
Anthriscus sylvestris	koiranputki	1
Athyrium filix-femina	hiirenporras	1
Avenula pubescens	mäkikaura	1
Calamagrostis epigejos	hietakastikka	3
Campanula persicifolia	kurjenkello	1
Campanula rotundifolia	kissankello	1
Carex serotina	hernesara	1
Cirsium palustre	suo-ohdake	1
Convallaria majalis	kielo	3
Deschampsia cespitosa	nurmilauha	3
Deschampsia flexuosa	metsälauha	4
Dryopteris carthusiana	metsäalvejuuri	2
Dryopteris filix-mas	kivikkoalvejuuri	1
Epilobium angustifolium	maitohorsma	1
Festuca ovina	lampaannata	1
Festuca rubra	punanata	1
Filipendula ulmaria	mesiangervo	1
Fragaria vesca	ahomansikka	3
Galeopsis bifida	peltopillike	1
Galeopsis speciosa	kirjopillike	1
Galium boreale	ahomatara	2
Galium verum	keltamatara	1
Geum rivale	ojakellukka	1
Gymnocarpium dryopteris	metsäimarre	1
Heracleum sphondylium	ukonputki	1
Hieracium umbellatum	sarjakeltano	1
Lathyrus pratensis	niittynätkelmä	2
Luzula pilosa	kevätpiippo	3
Lycopodium annuum <i>annotinum</i>	riidenlieko	1
Maianthemum bifolium	oravanmarja	2
Melampyrum pratense	kangasmaitikka	2
Melampyrum sylvaticum	metsämaitikka	2
Melica nutans	nuokkuhelmikkä	2
Milium effusum	tesma	2

Moehringia trinervia	lehtoarho	1
Oxalis acetosella	käenkaali	2
Paris quadrifolia	sudenmarja	1
Pimpinella saxifraga	pukinjuuri	1
Poa nemoralis	lehtonurmikka	1
Poa pratensis	niittynurmikka	1
Polygonatum odoratum	kalliokielo	1
Potentilla erecta	rätvänä	1
Ranunculus acris	niittyleinikki	1
Ranunculus auricomus	kevätleinikki	1
Ranunculus polyanthemos	aholeinikki	1
Ranunculus repens	rönsyleinikki	1
Rubus saxatilis	lillukka	3
Rumex acetosa	niittysuolaheinä	1
Silene dioica	puna-ailakki	1
Stellaria graminea	heinätähtimö	2
Stellaria media	pihatähtimö	1
Taraxacum sp.	voikukka	1
Trientalis europaea	metsätähti	2
Trifolium medium	metsäapila	3
Urtica dioica	nokkonen	2
Vaccinium myrtillus	mustikka	2
Vaccinium vitis-idaea	puolukka	1
Valeriana sambucifolia	lehtovirmajuuri	2
Veronica chamaedrys	nurmitädyke	3
Veronica officinalis	rohtotädyke	1
Vicia cracca	hiirenvirna	1
✓ Viola canina	aho-orvokki	1
Viola palustris	suo-orvokki	1
Viola riviniana	metsäorvokki	2